

**Образложение за задржувањето на стапката на противцикличниот
заштитен слој на капиталот за изложеностите на банките во
Република Северна Македонија на 1,75%**

(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 65/25)

Врз основа на редовната квартална оцена на системските ризици, којашто ги вклучува податоците за четвртиот квартал од 2024 година, вклучително и последните расположливи податоци, Извршниот одбор на Народната банка донесе одлука да не се промени висината на **стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложеностите на банките во Република Северна Македонија, односно таа да се задржи во висина од 1,75% од активата пондерирана според ризиците и во второто тримесечје од 2026 година**. Стапките на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложеностите на банките кон клиенти од други земји ќе се применуваат во согласност со висината на стапката којашто е утврдена од надлежниот орган на другата земја.

Оцената на цикличниот системски ризик за утврдувањето на висината на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложеностите во С Македонија вклучува анализа на основниот¹ и на дополнителните показатели за системски ризик. Основниот показател, односно отстапувањето на стапката на кредитите (кредити/БДП) од нејзиниот долгорочен тренд и натаму е негативно, но со пониска апсолутна вредност во споредба со изминатите неколку периоди. Сепак, се зедоа предвид и дополнителните показатели, вклучително и динамиката на кредитната активност. Имено, најновата квартална оцена покажа дека кредитирањето на претпријатијата и населението забрзува, а тоа е поизразено кај корпоративниот сектор. Цените на становите забележуваат променлива динамика, со раст од околу 10% во просек. Монетарната политика и понатаму се води на претпазлив начин во услови на поизразени ризици во надворешното окружување.

Банкарскиот систем, според сите показатели, е стабилен, со стабилна и добра солвентност и ликвидност, ниска стапка на нефункционални кредити и солидна профитабилност, а остварувањето на кредитните загуби во кредитното портфолио е ограничено. Стапката на адекватност на капиталот во четвртото тримесечје од 2024 година изнесуваше 18,9%. Нефункционалните кредити во вкупното кредитно портфолио имаат ниско учество, коешто на крајот од 2024 година изнесуваше 2,7% (2,8% кај претпријатијата и 2,5% кај домаќинствата). Учеството на ликвидната во вкупната актива и во краткорочните обврски и натаму расте, при двоцифрен раст на ликвидните средства. Профитабилноста е солидна, што се огледа преку показателите POAA и POAE коишто изнесуваа 2,2% и 17,6%.

Народната банка и натаму внимателно ќе ги следи системските ризици и ќе ја преоценува висината на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот на редовна квартална основа.

¹ Според регулативата, доколку основниот показател, односно отстапувањето на стапката на кредитите (кредити/БДП) од нејзиниот долгорочен тренд е еднакво или помало од 2 процентни поена, противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија изнесува 0%.